

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Serisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Fulgerile din Balcani.

Sibiu, 20 Octombrie n.

Temerile ministrului de externe al monarhiei noastre, exprimate în fața delegațiilor, întrunite în sesiune ordinară la Viena, că fulgerile continue din Balcani dau probe despre multă electricitate în atmosferele politice, — s'au dovedit de întemeiate.

De mai multe zile veneau știri îngrijitoare, atât din Bulgaria, cât și din Sârbia, de înțelesul, că populațiunea din ambele aceste state vrea război cu Turcia, dar imediat a venit și desmintirea, că la intervenția reprezentanților puterilor mari de pe lângă curțile din Sofia și Belgrad, și la admonierea lor pretinească, guvernele acestor două regate au declarat, că vor evita cu orice preț războiul.

Se vede însă, că nu au putut se rezista, ori curentului pornit în țările lor, ori ispitelor din afară, pentru că în cursul zilei de ieri au sosit știri din Balcani, cari ne spun, că acum războiul e inevitabil. Atât guvernul din Bulgaria, cât și cel din Sârbia, a ordonat mobilizarea tuturor trupelor, bulgare și sârbești, în scopul de a începe o acțiune comună în contra Turciei.

Același lucru l'a făcut apoi și Grecia și Muntenegru, state asemenea interesate în Balcani; au mobilizat și ele, pentru ca evenimentele să nu le găsească nepregătite. Focul e pe cale de a se aprinde deci în Balcani. Că până unde se va estinde și ce ravagii va face, — cine poate prevedea?

Se poate, ba e aproape sigur, că va trebui se mobilizeze și România, care tocmai acum e în preajma manevrelor mari regale, și va mobiliza poate și monarhia noastră, mai ales dacă se va confirma știrea, că Rusia încă a ordonat mobilizarea parțială; și vor mobiliza și alte state, astfel, că întreaga Eu-

ropa va fi pusă sub arme, cu toate că întreaga Europă dorește pacea, deci evitarea războiului.

E acum rândul la domnia diplomatiei, la conducătorii politicii externe din statele mari europene, ca să-și pună toată greutatea cuvântului în cumpănă pentru a delătura primejdia care ne amenință, căci incalculabile sunt urmările unui războiu mare european, cum poate să devină cel început cu destulă ușurătate de statele mici din Balcani.

Vor trebui să întrevină puterile mari europene, nu numai la statele mici din Balcani, cari pe socoteala și pe răspunderea lor proprie vreau să aprindă un colț mare de lume, îndemnându-le și eventual constrângându-le să se astâmpere, ci și la guvernul turcesc, făcându-i de datorință se delătura fără amânare toate nemulțămirile și toate motivele, cari au îndemnat cele patru statele balcanice se mobilizeze și se trimită ultimă Turciei.

O pășire energetică din partea puterilor mari europene sigur că va putea împiedica primejdia; iar dacă ar fi se nu urmeze aceasta pășire, atunci putem ști, că puterile mari europene nu vreau războiul, dar nici nu împiedică pe nime se facă războiul. Cu alte cuvinte, puterile mari lasă imperiul turcesc în grija sorții și a armelor sale proprii! Apere-se dacă poate, ori sucumbe, dacă îi sunt împlinite zilele vieții!..

Contele Tisza și regularizarea congrui. În 25 Septembrie n. o. s'a ținut în Papa adunarea generală de toamnă a bisericii evang. reformate din districtul de dincolo de Dunăre, sub prezidenția episcopului Dr. Antal și a prim-urătorului, conte Tisza István. Acest din urmă a rostit vorbirea de deschidere, estinzându-se în ea și asupra chestiei regularizării congrui și spunând, că: „adaosul de etate pentru preoți e acum lucru împlinit, și anume, astfel, că fiecare membru al corpului nostru preoțesc, fără considerarea la data sa actuală, va primi pe anul acesta 400 de coroane adaos, dacă are împliniți cinci ani de serviciu, iar în anul viitor, cei cu

zece ani împliniți de serviciu, primesc 800 coroane, ca adaos”. Natural, că contele Tisza a vorbit despre preoțimea bisericii sale, căreia i-a adresat următoarea admoniere: — „Să nu vă neliniștiți în privința aceasta, ... și se binevoiți a vă împăca cu faptul, că ajutorul se dă în forma adaosului de etate, fără a mai începe o nouă mișcare pentru urcarea dotațiunii preoțești la 2400 coroane. ... Convingerea mea e, că va fi foarte bine să rămânem la status quo, pentru că punerea chestiei de nou la ordinea zilei, hotărât că ar fi păgubitoare pentru corpul nostru preoțesc!... Cuvinte, pe cari și le ar putea însemna bine și unii dintre preoții noștri!

Litere fundamentale.

De oarece ni-a venit la cunoștință, că învățătorii noștri sunt încă în nedumerire cu privire la soarta averii fostelor reuniuni învățătoresci, publicăm aici, din Protocolul sinodului arhidiecezan pe 1912 (pg. 109-110), „Literale fundamentale” ale fondului care s'a înființat din acele averi. Au fost votate din partea sinodului arhidiecezan în textuarea următoare:

I.

Averea reuniunilor învățătoresci din arhidieceza gr.-or. română a Transilvaniei, desființată prin hotărârea sinodală arhidiecezană Nr. 49 ex. 1898, trecând în proprietatea acestei arhidieceze, formează pentru viitor un fond separat și inalienabil al arhidiecezei.

II.

Fondul acesta se numește: „Fondul fostelor reuniuni învățătoresci din arhidieceza gr.-or. română a Transilvaniei” sau scurtat: „Fondul reuniunilor învățătoresci”.

III.

Averea fondului constă din 13,579 cor. 29 bani adică treisprezece mii cinci sute șeptzeci și nouă cor. 29 bani, care se află în posesiunea Consistorului gr.-or. din Sibiu și se administrează cu ceeaaltă avere a arhidiecezei.

IV.

Scopul este ca fondul însuși să rămână pentru totdeauna neatacat, dar interesele să se întrebuițeze astfel: 20% să se adauge din an în an la fond, celelalte 80% să se distribuie ca stipendii elevilor din secția pedagogică a seminarului „Andreian”.

V.

Stipendiile se dau în sumele hotărâte de consistorul arhidiecezan. Conferirea lor o îndeplinește Consistorul arhidiecezan ca senat școlar cu observarea regulilor generale valabile la conferirea celorlalte stipendii. Fiii de învățători au preferință față de alți concurenți.

VI.

Consistorul arhidiecezan poartă toată responsabilitatea materială pentru conservarea și buna administrare a fondului având a prezenta din an în an socoteală documentată asupra lui.

VII.

Reprezentarea fondului, în toate cauzele sale de drept și particulare, se încredințează Consistorului arhidiecezan și organelor acestuia.

VIII.

În cazul când acest fond nu și-ar mai putea împlini misiunea, Sinodul arhidiecezan își rezervă dreptul ca, cu observarea §-lui 4 al acestor litere fundamentale să ia alte dispoziții asupra întrebuirii venitorilor.

IX.

Aceste litere fundamentale intră în vigoare la 1 Septembrie 1912.

Nr. 64 Sinod.

Votate în ședința sinodului arhidiecezan, ținută în Sibiu la 5/18 Aprilie, 1912.

Ioan Mețianu m. p.,

arhiepiscop.

Mateiu Voileanu m. p.,

notar general.

FOIȘOARĂ.

Monografia școlii elementare populare gr. ort. rom. din Măgoaja

de Gavril Hango, presbiter.

(Urmare).

Apoi iarăși adevărul este, că comitetul totdeauna l-au folosit și-l folosesc și azi preoții de cosit și de pășunat (!) și ei dau și poamele din el, deși venitele lui nici când n'au fost luate, cum nu sunt luate nici azi, între venitele preoțești, ba nici între venitele parohiei, — și preotul George Cupșa nu-i venea la socoteală să se lipsască de acele câteva pale de fân spinos și buruenos și de acele câteva străști de poame pădușe ce le aduna de acolo, fără a avea trebuință de ele, precum nici să-și îngusteze acel teritor folosit de pășunat cu călcarea pietății față de cei repausați, cum durere se face aceasta mai pretutindenea și azi în parohiile românești dela sate etc. etc.

De aci mânia pe sat a repausatului paroh George Cupșa; însă: vana sine viribus ira.

Acum parohia avea grădina școlară de pomărit și legumărit; dar până a fost

parohul George Cupșa în viață, învățătorilor li s'au pus multe pedee la lucrarea ei, căci comitetele parohiale nu le da mijloace necesare pentru ca să o poată lucra, iar iarba o da în arândă pentru câțiva floreni, ce se foloseau spre alte scopuri ale parohiei. Între astfel de împrejurări apoi nu e mirare, dacă învățătorii nu o puteau lucra cu nici un folos, căci dacă și lucrau în ea câte ceva cu copiii de școală, procurându-și din al lor unelte de lucru, semințele și plantațiunile, arându-le tăia altoii cu coasa și le călea straturile, iar poamele le ducea preotul, așa că nu se alegeau cu nimic. Starea aceasta s'a îndreptat total sub administrația parohială Vasile Andrei, dar și canăile de mai înainte iar s'au fost început sub următorul său, și abia în anii din urmă au încetat din nou cu totul.

În urma instrucțiunii școlare mai mult efect se simte în comună în ramul pomăritului, în urma activității învățătorilor Vasile Andrei și George Prigona. În ramul legumăritului nu se simte nici un efect, căci fiind grădina situată pe o coastă de deal și fără apă, nici nu corespunde acestui ram de economie. În scopul acesta s'ar putea folosi foarte bine grădina din Pustă, unde este și ghețarul comunal. Dar nici poamele nu se știu încă folosi și valorisă, căci se consumă numai crude, și abia mai alți ceva mere pe la Crăciun la unii și alții, foarte puțini.

VI. Inspecțiunea școlii. Cu supraviețuirea școlii și a învățământului școlar la început au fost încredințați prin ordinele consistoriale preoții sub controlul protopopilor din vremuri. Dar prin circ. consist. din 12 Iunie 1858 nr. 502 în legătură cu ordinul Locotenentului ces. reg. a țării din 8 Maiu 1858 nr. 9561/1418 se dau instrucții pentru instituirea definitivă a „Inspecțiilor locale mirenale de școală”. În urma acestei instrucții rămânând preoții și mai departe până în ziua de azi în fruntea școlii ca directori, începând din anii 1860 până în anul 1878 astfel de inspector de școală mirean a fost judele procesual (pretor-szolgabi ó) Ioan Buzura, care și-a câștigat mari merite la cumpărarea școlii proprii confesionale prin anii 1868—1870. Instituția inspecțiilor de școală mirean a încetat prin anii 1878, când au început a se designa pe săptămână câte un membru din comitetul parohial, totodată și scaun școlar, care să controleze pe învățător, că ține orele regulat și că este rânduială la școală. Controlatorii acestia însă, de comun oameni fără carte, adeseori se amestecau și în lucruri, la cari n'aveau nici o treabă, nici pricepere, ba se legau chiar și a porunci învățătorului, și așa în curând au trebuit revocați, dându-se în mod natural și sfârșirea aceasta în mâna preoților ca directori școlari.

Începând dela înființarea școlii, adică din anul 1850 până în prezent inspecții

de școală tractuali au fost protopresbiterii Ioan Bodea († 1880), adm. prot. Constantin Bodea (din 1880—1886) și protopresbiterul Teodor Hermann, începând din 1886 până în prezent.

Tot de atunci până în prezent directori de școală locali au fost preoții Vasile Cupșa, Petra Buzura, George Cupșa, Vasile Andrei și Victor Cupșa.

VII. Biblioteca școlară și arhivul școlar. Pentru provederea elevilor din școală de toate zilele și cea de repetițiune și pentru provederea adulților și a poporului cu o lectură potrivită necesităților locale, învățătorul George Prigona încă în anul 1892 a pus fundamente la o bibliotecă școlară parte din colecte dela corporațiuni și dela privați, parte din venitul petrecerilor ce le-a aranjat cu elevii de școală ori cu poporul.

Cel mai mare sprijin l-a dat însă bibliotecii acesteia comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” din Sibiu, care prin actul său din 8 Martie 1894 nr. 92 (of. par. nr. 19—1894) i-a donat 11 opuri în 37 vol. în preț de 120 cor. Ea încă am contribuit la ea în anul 1895 cu peste 50 de cărți, apoi par. V. Cupșa cu 15, inv. G. Prigona cu 25 cor., not. cer. G. Șliam cu 11 și alții cu mai puține.

(Va urma).

Cronică pedagogică.

Jean Jacques Rousseau ca pedagog

de Dr. C. Papuc (Săcele).

(Urmare).

Dar ce regulă principală servește: „Mășorări dorințele, în măsura în care cresc forțele” (pg. 194). Aceasta e și principiul său datător de ton. Rousseau vede în trebuințele noastre senzuale izvorul viciului. Pentru a face însă mai ușor jugul senzualității trebuie năzuit în deosebi după starea naturală cu independența ei de ori-ce necesitate, rupând acele jug. „Numai în starea naturală, sunt puterile și dorințele noastre într-un echilibru perfect. Omul e puternic, dacă se îndestulește a fi ce este; el e slab, dacă vrea să se ridice peste sferele omenești”. Această stare naturală o presupune în oameni și crede a o putea ține prin educație, adică prin: *libertatea morală*. „Întreaga noastră știință, constă în prejudiciul solavice, integral nostru fel de viață, constă în supunere, în plecare și în rezervă; omul civil se naște, trăiește și moare în solavie”. De aceea libertatea și independența trebuie conservate în om, pentru că lui îi sunt aceste bunuri împrumutate din partea naturii. Iar, dacă omul trebuie să trăiască în societate unde răul și cu a-cesta suferința își ia începutul, atunci el prin educație trebuie pus în stare a suferi năzazurile vieții; căci numai acela e bine crescut, care știe să suporte ușor și răul acestei lumi. Deoarece răul, după Rousseau, provine esențial din dependența unuia de altul, de aceea trebuie omul bazat numai pe puterea proprie; și deoa-re-se pe de altă parte în societate este ridicată egalitatea oamenilor, de aceea și întâlnim o diferențiere a puterilor, fiind pe de o parte arbitru și stăpânire, pe ce-alaltă parte subordonare și solavie. Conflic-tul, — ce rezultă din această dislocare a puterilor, care este o coliziune între drepturile omului natural la restabilirea armo-nică a puterilor și drepturilor sale și în-tre reflexiunea bazată pe dreptul valabil în societate, — poate și trebuie să fie a-planat prin educație, care are să poarte grije pentru conservarea egalității natu-rale. Dacă educația ia în considerare a-cestă pretensiune a dreptului natural la egalitate, atunci ajunge sau obține ea cu atât mai mult consunarea puterilor cu vo-ința și dorințele omului natural. De aici rezultă, că educația morală cere să întă-rească de o parte voia față de greutatea vieții, de altă parte trebuie să taie cultura, în care poftele cresc intens și extensiv, deci: *curaj, decizie, energie* de o parte, *simplicitate, îndestulare, modestie* de altă parte *sunt virtuțile*, a căror înfișare are de re-zultat acea armonie între voință și puterți. Atunci e omul bazat pe sine însuși, atunci este el liber și mulțumit.

În privința cultivării etice-morale, in-fluența directă a lui Rousseau asupra lui Emil se reduce la o singură regulă, care încă e de caracter negativ: „Singura lec-ție de morală care convine copilului și cea mai importantă pentru ori-ce vârstă e de a nu face nimăru rău”, pag. 108. În ascultarea necondiționată, pe care Ba-sedow o consideră un drept ca fundamen-tul întregii creșteri morale, vede R. nu numai o denegare a drepturilor individua-lității omenești, ci și izvorul viciului *mini-cinții*. „Această lege ascultării, supunerii, care produce necesitatea de a minți, pen-tru-oă supunerea fiind penibilă, omul se dispensează mai mult decât se poate”, (deci minte!) (p. 108). De aceea atribuie R. vina ivirii acestui viciu instructorului în școală. Singurul mijloc, de a împiedea ivirea lui este *independența* copilului. „E foarte clar — continuă R. (pag. 105. op. cit.) — că cu cât mai mult în redau buna lui aflare, „bien être” independent, fie de dorințele, fie de pretențiile altora, cu atât mai mult îi tai lui tot interesul de a minți”.

El e convins, că la educația naturală copilul va afla abia mai târziu ce este minciuna. „Ea sunt aproape sigur, că E-mil va învăța foarte târziu ce este a minți, iar când va învăța, el va fi foarte uimit, neputând pricepe la ce bun poate fi min-ciuna”; iar despre Emil la vârsta de 15 ani zice: „Vedeți Emil al meu, la vârsta până la care l-am condus, nici n'a simțit, nici n'a mințit”, (p. 276).

Târziu de tot, după ce Emil are ra-țiunea destul de dezvoltată, i se predă din partea vicarului de Savoye, — a că-rui mărturisire de credință formează car-tea a 5-a — *instrucția religioasă*. Aceasta înse-nă înseamnă, că adevărul religios al omu-lui, rezultă din minte, ci numai, că acest adevăr mijlocit prin simțământ, acuma poate fi înțeles de minte. Vicarul mărtu-risește 3 dogme: *Dumnezeu, virtute și ne-murire*.

El se întoarce mai ales contra ma-terialistilor, dovedind existența lui Dumnezeu, cauza primă a toată mișcarea din univers, prin contrapuneră puterii de sine stătă-toare a vieții sufletești, prin considerarea legilor mișcării și prin acțiunea și reacți-nea puterilor naturale, peri necondiționat ne conduc la existența unei voinți mai înalte. Cu existența lui Dumnezeu e dovedită și cea a sufletului omenească. „Spiritul tău mărturisește contra principiilor tale — se adresează R. contrariilor, — înima ta con-tra concluziunilor tale și însuși abuzul dexterităților tale dovedește măreția ome-nească”.

În necorporalitatea sufletului vede el posibilitatea vieții lui și după distrugere-a corpului, care necesită zăce și în-triamentul răului și supunerea binelui în lu-mea prezentă. „Contrazicerile vieții tre-bue să-și aște rezolvarea după moarte”. El așteaptă deci dincolo răsplătire și compensațiune. O ougetare, care trebuie să extremure inimile serioase și adânci! Pe lângă unele cuvinte de admirație față de adevărul religios, pe lângă alte multe rătăcirii pe câmpul teologic, — se vor trata cu altă ocazie — *un mare defect* al sistemului de educație a lui Rousseau, e că *lipsește* pe copil până la vârsta în-aintată, de influența cea binefăcătoare a în-vățământului religios.

Emil este acum destul de matur, ca să fie orientat și să cunoască valurile vieții. Pe el, prietenul naturii și al oame-nilor mari și istoriei nu-l vor răpi ca sine ispitele lumii, nici nu va deveni un oculo disprețuitor al oamenilor. Totuși îi lipse-ște lui talismanul cel prețios, fără care nici un tânăr nu poate păși din natura cu-rstă în atmosfera înveninată a orașelor, adică îi lipsește iubirea sinceră și puter-nică oătră o bună fată care să-l facă ne-acesibil ispitelor senzuale. El vorbea deci de *alegerea unei consoarte* pentru Emil, o alegere pe care el trebuie să o facă din înclinare proprie liberă, care să coră-pundă tuturor pretențiilor unui sfatuitor cuminte și prevăzător. Și pentru asta a avut grije Rousseau. La o anumită depăr-tare de locul de petrecere al lui Emil crește sub îngrijirea părinților iubitori o fetiță, care în privința spirituală și corporală pro-mite a fi cea mai bună tovarășă a vieții. Învățătorul și discipolul întreprind o es-cursie până la locul acestei „Sofii pres-tabilite”, cum îi zice ironic H-tner, cu scopul, ca tinerii menți unul pentru altul să facă cunoștință și să ceară ce mințea a dorit, să fie îndeplinit prin iubire. Des-coperirea acestei excursii, întâlnirea lui Emil cu Sofia, încoțirea iubirii în amândoi, to-tul e zugrăvit așa de simplu și așa de fru-mos, încât merită nu numai cetite, ci res-cetite de multeori. După logodna solemnă Emil întreprinde noi călătorii timp mai lung. Devenit bărbat, capabil de a fi ca-pul unei familii, se întoarce Emil la Sofia.

În o așărire oătră Emil, despre da-torințele, pe care noul mod de viață le aduce o sine, încheie educatorul opal că-ruia Rousseau i-a consacrat mulți ani din viața sa. Rămâne să amintim despre părerea lui R. cu privire la educația genului femeiesc cu atât mai mult, cu cât în parte dă în comparație cu educația bă-șeilor, sfaturi cu totul deosebite chiar con-trazicătoare, cari dătr-un punct sânt jus-tificate ba chiar raționale. Băiatul are să devină om, fetița trebuie să fie educată pentru om, ca soție și ca mamă. (Em. t. VII. p. 16). Cu aceasta R. — nu și submi-nează principiul fundamental, ca fiecare să din viața copilului să fie considerat ca scopul însuși, și nu pentru chemarea lui de mai târziu. Căci înșea natura — crede el — a plantat în mod psihic de timpuriu în fetiță această chemare de mai apoi, năzuind înșea după realizarea ei. Ar fi contra naturii de a educa fetițele după metoda potrivit pentru felul de a fi al bășeilor. De aceea vedem la fetițe din cea mai fragedă copilărie imboldul de a se găti și de a plăcea care la un copil dezvoltat normal e cu totul străin, ceea-că arată că copila nu pentru aceea e menită de a-și afla odată în sine înșea central viciile sale, ci de a-l căuta în raportul oă-tră alți oameni. „Toată educația femeilor trebuie să se refere la oamenii”. *Gingășia* e trăsătura fundamentală a sufletului unei copile, întocmai cum la băiat este iubirea de sine; iar educatorul are numai să fie a-tent, ca această gingășie să nu treacă în sacrificare de sine, iar la băiat trebuie evi-tată dezvoltarea iubirii de sine la ego-ism. De aici rezultă că integral fel de educație până în detalii trebuie să fie după sexul copilului diferit. De bună seamă îngrijirea și înțărirea cor-pului este scopul comun al educației copiilor ca și copilelor, de aceea Sofia, deși fără rezultat, se 'nometă a provoca la o întrecere în fugă pe iubitul ei. Dară chiar la jocuri se observă o deosebire ca-racteristică: copilul străbate grădini și pă-duri, fetița rămâne în odaie și este mama păpușei sale. Știm cât de mult se între-

pune Rousseau pentru independența lui Emil de voia educatorului, — la copile este altfel. Tot noșorul femeii va depinde o-dată de voia unui alt om, a soțului său, și de aceea e bine, ca ea de față să se dedea a se supune voiei unui om iubit chiar și atunci, când nu cunoaște sau nu poate pricepe temerile acestei proceduri. Dacă mai departe prima regulă pentru edu-catorul lui Emil era, a nu ceda nimic din un ordin dat, în educația fetelor trebuie o procedură mai indulgentă.

(Va urma).

Adunarea generală a „Asociațiunii”.

Comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, va prezenta a-dunării generale, convocate în Sibiu, la 13 și 14 Octombrie 1912, următorul raport general:

Onorată adunare generală!

Serbările jubilarie ale Asociațiunii, ținute în vara anului trecut, în B'aj, au do-vedit cu prisosință că instituțiunea noastră culturală, în cursul celor 50 de ani de exis-tență, a prins rădăcini adânci în conștiința poporului nostru și că a devenit un factor important în viața noastră națională. A-sociațiunea, rând pe rând, a îmbrățișat toate problemele culturale ale poporului românesc din această țară și, prin orga-nizația ei, înfaptită în ultimile decenii, a reușit să introducă o muncă sistematică și o continuitate în opera ei de propagandă culturală și de consolidare socială. Adu-narea dela Blej, la care au luat parte ar-hierei celor două biserici și o imensă mul-țime de cărturari și de țărani, a avut ca-racterul unei împunătoare serbări națio-nale, arătând puterea de manifestare cul-turală a sufletului românesc și în același timp însemnătatea instituției care ocrotește și pregătește posibilitatea unei asemenea manifestări. Așezământul nostru cultural poate fi pe deplin mulțumit că a izbatit să-și serbeze munca de 50 de ani prin o sărbătoare așa de bogată în clipe înăl-țătoare.

Interesul ce l-a arătat întreg poporul românesc la adunarea generală trecută față de instituțiunea noastră, poate servi tutu-rona ca un îndemn spre o muncă mai in-tensivă și mai rodnică. În primul rând va trebui să se dele Asociațiunii caracterul pronunțat al unei instituții de propa-gandă culturală în masele poporului și în vederea acestui scop să-și concentreze toate puterile și întreaga organizație. Și numai într'al doilea rând va avea să se ocupe cu știința și literatura propriu zisă.

Comitetul central a și îndrumat activi-tatea Asociațiunii din ultimii ani în această direcție, ceea ce se poate vedea și din in-formațiile ce le înșirăm mai la vale despre activitatea desfășurată în cursul anului trecut.

Comitetul central își îndeplinește o tristă datorință, raportând că Asociațiunea dela ultima ei adunare generală a pierdut mai mulți membri, dintre cari amintim pe octogenarul Ion cavaler de Poșcaru, care a dat ideea pentru înființarea instituției noastre și a fost unul dintre cei mai har-nici întemeietori ai ei, pe Dr. Liviu Le-mény și Dr. Ion Borcea, ambii membri ai comitetului central, cari au lucrat cu de-votament și cu pricepere pentru înaintarea Asociațiunii, pe Simion Stolica, medic în Abrud, membru pe viață și membru al secțiilor științifice-literare, care și a testat o parte din avere Asociațiunii, pe Dr. Ste-fan Erdélyi și Sever Secula, membri ai secțiilor științifice-literare, apoi pe bine-făcătorii: Nic. Densușianu, care a lăsat Asociațiunii dreptul de proprietate asupra scrierilor sale tipărite și manuscrise, și pe Sidonia Munteanu, care a lăsat Asociați-unii, spre scopuri culturale, o fundațiune de 40.000 cor.

În ce privește numărul membrilor Asociațiunii, avem onoarea a raporta, că până la 1 Septembrie s. c. însoțirea no-astră a avut următorii membri: onorari: 12; secțiile: 25 activi, 40 corespondenți; fun-datori: 142; pe viață: 406; activi (ordi-nari): 2101; ajutători: 10.296; în total 13.022. Numărul membrilor, deși s'a sporit față de anii trecuți, nu este multumitor, având în vedere mulțimea cărturarilor și țărănilor cari ar putea și ar fi datori să sprijinească instituția noastră culturală.

Informațiile despre activitatea Aso-ciațiunii, în cursul anului 1911, le începem cu activitatea despărțămintelor, cari sunt cele mai importante organe ale instituți-unii noastre, întrucât ele stau în nerij'o-rită atingere cu poporul și sunt chemate să săvârșească o bună parte din opera grea a propagandei culturale.

Dintre cele 67 de despărțăminte, câte a avut Asociațiunea la sfârșitul anului 1911, următoarele 49 au desfășurat o aci-vitate multumitoare: 1. Abrud-Câmpeni, 2. Agnita, 3. Aiud-Târg, 4. Alba-Iulia, 5. Beius, 6. Bistrița, 7. Blej, 8. Boșca, 9. Brad, 10. Bran, 11. Brașov, 12. Ceica, 13. Cuj, 14. Deva, 15. Dicioșanmărtin, 16. Dobra,

17. Făgăraș, 18. Gherla, 19. Hateg, 20. Hida-Huedin, 21. Ibașfalău, 22. Lăpușul urgureș, 23. Lugoj, 24. Marghita, 25. Me-diș, 26. Mercurea, 27. Mocia, 28. Murăș-Ludos, 29. Murăș-Oșorheiu, 30. Murăș-U-jora, 31. Năsăud, 32. Noorichia, 33. Orăștie, 34. Panoșova, 35. Răghin, 36. Sălcioara, 37. Săliște, 38. Sătmăr-Ugocia, 39. Sebeșul-săseș, 40. Sibiu, 41. Sigh'șoara, 42. Șim-leu, 43. Tâșnad, 44. Teaca, 45. Timișoara, 46. Târgu, 47. Vârșet, 48. Vișeu-Iza, 49. Zărnești. Unele dintre despărțămintele mai sus înșirate sunt trecute în rândul despăr-țămintelor active, cu toate că n'au desfășurat o muncă destul de sistematică, dar nădejduim că în viitor își vor da silința să lucreze și cu mai multă însoțire pen-tru înaintarea culturală a poporului.

Celelalte despărțăminte n'au desfășurat aproape nici o activitate, iar 5 din-tre ele nici n'au funcționat, și anume des-părțămintele: Halmșagiu, Buziaș, Clacova, Cohalm, Lipova și Treiscaune-Ciuc. Față de anul 1910, numărul despărțămintelor ac-tive s'a sporit totuși cu 9, și comitetul central cădăduște că în curând va reuși să inactiveze despărțămintele cari nu func-tionează și să îndemne la muncă pe cele neactive.

Activitatea despărțămintelor s'a mă-r-ginit, ea și în anii trecuți, la răspândirea culturii între țărani și cărturari, cu aju-torul prelegerilor populare, conferențelor pentru intelectualii, reprezentărilor tea-trale, sezațiilor culturale, cursurilor de ana-fabeți, expozițiilor și cărților. În unele despărțăminte această propagandă culturală se face sistematic, după un plan bine chibzuit, și, prin urmare, se și obțin re-zultate îmbucurătoare. În cele mai multe despărțăminte, însă, se face o muncă pe dibuite și întâmplătoare. Pentru a înlătura această scădere, comitetul central, la sfâr-șitul anului 1910, a trimis o circulară tu-turor despărțămintelor, arătându-le, în li-niamente generale, cu ce probleme au să se ocupe și cum trebuie să lucreze, ca ac-tivitatea lor să fie rodnică. În circulară s'a stăruit mai ales asupra prelegerilor popo-rale, cari s'au dovedit a fi cele mai potriv-ite mijloace de propagandă culturală la sate. Despărțămintelor, cari au prezentat o listă a prelegerilor populare, li s'au și împărțit ajutoare de câte 100 cor, și a-nume:

1. desp. Abrud-Câmpeni. 2. B'aj. 3. Brașov. 4. Brad. 5. Dicioșanmărtin. 6. Hida-Huedin. 7. Ibașfalău. 8. Lugoj. 9. Marghita. 10. Mercurea. 11. Mocia. 12. Murăș-Oșor-heiu. 13. Orăștie. 14. Sebeș. 15. Sibiu. 16. Șimleu. 17. Tâșnad. 17. Teaca. 19. Zăr-nești. 20. Vârșet. 21. Vișeu-Iza.

Aceste 21 de despărțăminte, cari au primit în total suma de 2100 cor., au ținut 403 prelegeri populare. Dintre ele s'au distins despărțămintele: Sibiu, cu 62 pre-legeri, Dicioșanmărtin, cu 53, Murăș-Oșor-heiu, cu 42, Brad cu 37 și noul despărță-mânt Teaca cu 31...

La acest loc amintim și de activi-tatea conferențiarului agronomic al Aso-ciațiunii. În cursul anului 1911 a ținut, în total, în 31 comune 60 de prelegeri popo-rale, iar în cursul anului acestuia în 14 comune 27 prelegeri, în cari a tratat practic d'ferite chestiuni economice. A pro-pagat în scris și prin prelegeri ideea în-soțirii, reușind să înființeze 2 însoțiri de credit sistem Ruffisen; a ținut un curs de v'erit în Pianul de jos și un curs de pomărit cu învățătorii și preoții. A scris două broșuri populare: „Lucrarea pământului”, publicată în Biblioteca populară și „Îngrijirea gânelui și îngrijirea pământului”, nepublicată. A scris articole eco-nomice în Calendarul Asociațiunii și a cen-surat și corectat mai multe lucrări econo-mice, trimise Asociațiunii spre tipărire. Conferențiarul agronomic a întâmpinat mari greutăți în propaganda economică, deoa-ree cheltuielile de drum trebuiau să le suporte despărțămintele sau comunele cari li în-vitau să fie prelegeri. Urmarea a fost că invitarile au venit cu greu sau de loc, deși comitetul central a trimis o circulară tu-turor despărțămintelor, rugându-le să-l cheme.

În cursul anului 1911 s'au continuat și conferențele pentru intelectualii. În 14 despărțăminte s'au ținut în total 76 de conferențe.

Cincisprezece dintre despărțăminte, pe lângă conferențe au aranjat reprezen-tații teatrale și serate artistice cu cântec, declamațiuni și citiri.

Despărțămintele Asociațiunii în cur-sul iernii 1910/1911 s'au ocupat și cu in-structia analfabeților, în urma circularii primite dela comitetul central. Cursuri s'au ținut, sau s'au încercat, în următo-rele 18 despărțăminte:

1. Blej, s'a ținut în 1 comună, dar ou puțin rezultat.

2. Blej, în 1 comună au învățat a scrie și citi 50 analfabeți; s'au mai ținut în alte 2 comune, dar nu se cunoaște re-zultatul.

3. Cloj, s'au ținut în 5 comune, dar nu se cunoaște numărul celor ce au învățat a scrie și citi. Dela institutul „Ecconomul” s'au împărțit la 2 învățători 2 premii a 25 cor.

4. Deve, în 3 comune au învățat a scrie și citi 30 analfabeți.

5. Dobra, în 1 comună au învățat a scrie și citi 8 analfabeți; s'au făcut încercări în mai multe comune, dar fără rezultat.

6. Gherle, în 3 comune au învățat a scrie și citi 99 analfabeți.

7. Lăpușul-unguresc, în 1 comună au învățat a scrie și citi 35 analfabeți.

8. Măhaci, în 1 comună au învățat a scrie și citi 22 analfabeți.

9. Moșiu, s'au început în câteva comune, dar fără rezultat.

10. Murăș-Ludoș, în 2 comune au învățat a scrie și citi 55 analfabeți.

11. Murăș-Uioara, în 2 comune s'au ținut cursuri, dar nu se cunoaște rezultatul.

12. Panciova, s'au început în 2 comune, dar nefind cercetate s'au sistat.

13. Săliște, s'au făcut încercări în 8 comune, dar fără rezultat.

14. Sebeș, s'au făcut încercări, dar fără rezultat.

15. Sibiu, în 2 comune au învățat a scrie și citi 20 analfabeți.

16. Sighișoara, în 2 comune au învățat a scrie și citi 28 analfabeți.

17. Teaca, în 3 comune au învățat a scrie și citi 83 analfabeți.

18. Vârșet, s'a încercat în 1 comună, dar fără rezultat.

(Va urma).

Dela sate.

Sfințire de școală în Vima-mică.

Zi de toamnă, dar prevestitoare de primăvară! De, căci în florii griji timpului de astăzi, o reză de lumină, o reză de nădejde în viitorul dorit a înviorat sufletele însetate ale credincioșilor ortodoksi din Vima-mică.

Convenire religioasă, sfințire de școală și producție teatrală, — iată momentele înălțătoare ce au avut loc Duminecă, în 26 August v. în Vima-mică.

Opt preoți, în frunte cu administratorul protopresbiterial al tractului Cetate-de-piatră, au celebrat slujbă în bisericuța a II-a din Vima-mică, în cea de lemn, slujbă eucernică împreună cu predica părintelui Augustin Hermann din Văleni în contra luxului, dușmanul neîmpăcat al pitorescului nostru port și al năzuințelor spre bunăstare.

De aici în sunetul eucernic al cântărilor noastre bisericesti am luat drumul în procesiune impunătoare spre noul izvor de nădejdi dorite, spre școala cea nouă, unde s'a oficiat sfințirea apei.

„Mărire Ție, Doamne, care ne-ai învrednicit a vedea ridicat și acest lăcaș pentru sălăluirea luminii și virtuții!

Mărire Ție, sfântă maică biserică, care ai dat naștere ficei tale, școalei confesionale, menită să ne crească fiii și nepoții pentru veacuri în glasul dulcii noastre limbi, în dragostea de neam și în credința și datinile strămoșești!

Laudă Ție, popor harnic, care prin jertfa ta curată, piurată din lacrima sudorii tale, Ți-ai ridicat templu de lumină și virtute, Ți-ai zidit fortăreață puternică pentru apărarea și întărirea fiilor tăi!

Fală Ție, neam românesc, oă ai fi tradiții și înțelepți, care-ți asigură izbânda în viitorul dorit!”

Cu aceste cuvinte și-a început administratorul protopresbiterial P. O. D. Andreu Luda frumoasă predică, care a stors lacrimi de bucurie, de nădejde și nădejde. A ilustrat cu glas limpede și convingător însemnătatea școalei în general, a școalei confesionale în special pentru individ și neam din toate punctele de vedere. „Nu e mult — zice — de când tot din jertfa voastră curată v'ați ridicat sfânta biserică, lăcaș dzeșo pe pământ, apărătoarea noastră de roii dușmanilor văzuți și nevăzuți din oceanul vieții acestuia, dovada începutului de viedie, și iată-vă acum încununăți cu cununa cea neperitoare a vredniciei.

Cununa neperitoare, căci sămințele încolțite în școală nu vor fi trecătoare, ea bogăția, mândria ș. a., ci roadă înșutită vor da: dușmanul îl vor învinge, întunecatul îl vor depărta, sărăcia o vor doborâ, păcatul îl vor omorâ, — lumina și virtutea, bunăstarea și fericirea se vor înstăpâni în ougetul și inima credincioșilor harnici.

Precum biserică e școală pentru cei mari, așa școala e sfântă biserică pentru cei mici. Una este biserică și școala, oăci

nu există virtute fără lumină, dar nici mărire fără virtute!”

După acest cuvânt însușit s'a stropit edificiul și poporul cu apă sfințită. A urmat apoi o masă comună în casa ospitală a învățătorului Ioan Cristea, unde păstorii și păstorii s'au luminat și mângăiat prin povești purceșe din inimă caldă nutrită de dragostea de neam. La primul toast ridicat de administratorul protopresbiterial Andreu Luda pentru îndelunga fericită viață a înaltpresfințitului cap al bisericii ortodoxe române, a Excelenței Sale mitropolitului Ioan Meșianu, cu o însușire de nedesoris s'a dat expresiune de cea mai sinceră și curată iubire, supunere și urare de bine. S'a toastat apoi pentru șeful actual al tractului, privit ca sol prevestitor de primăvară, de înfăptuire a tuturor dorințelor de bine, apoi pentru preoți, popor, dame etc.

Doamnel! Câtă școală, câtă însușire pentru ideal nu ofer atari prilejuri înălțătoare! A urmat apoi în sala de învățământ conferința religioasă a preoților, unde s'au pertractat multe lucruri folositoare pentru înaintarea în cultură a poporului român.

Dar iată și sara cu producție teatrală. Un mănunchiu de tineri, în parte analfabeți, joacă cu dexteritatea celor mai perfecți diletanți piesele: „Ținerețe nebune”, de G. Cătană. „Țiganul cătană”, de Emanuil Suciu, Hora și jocul opincei, de Lucreția Băneș.

Afară de program a predat doamna Susană Oros, învăț., poezia „Bogatul sgarbit”, de Speranță, cu o mare istețime. Venitul a fost de cor. 120 menit școalei.

Laudă lor și conducătorilor lor, învățătorului și preoților!

Fie, ca atari prilejuri, atari producții să servească ca pildă de urmat tuturor satelor noastre. G. N.

Aviz învățătorilor noștri.

Inspectorul regesc al comitatului Sibiu ni-a comunicat, oă învățătorii noștri cu prilejul învierii anuale a favorului de care beneficiază pe căile ferate, alăturarea de lista învățătorilor în funcțiune dela școala respectivă, trimit inspectoratului și cărțile cele cu fotografia, însoțite de taxa prescripă în mărci. Pentru orientare în viitor li se aduce la cunoștință, oă au se înainteze inspectoratului numai lista învățătorilor, iar cărțile cele și marciile au să le trimită ei înșiși de adreptul direcției căilor ferate din Budapesta.

Din protopresbiterate.

Convocare.

Prin aceste convocare conferința anuală preoțescă pe Luni în 22 Octomvrie st. v. a. c. în Molomfalău cu următorul

Program:

1. La 8 ore serviciul Dzeșo, săvârșit prin preoți Zaharie Oprea, Irimie Lădoșan și Alexandru Borda, care va și predica.

2. Deschiderea și constituirea conferinței în biserică.

3. Apelul nominal.

4. Observări asupra îndeplinirii serviciului dzeșo și a predicii.

5. Tema: „Cum s'ar putea face cu bun efect educația religioasă morală a credincioșilor noștri și mai ales a elevilor din acele comune bisericesti, în cari nu avem școale confesionale”, de preoții Pavel Suciu și Ioan Bobletea.

6. Raportul general despre activitatea preoților din tract până la conferința din 1911, compus pe baza rapoartelor speciale de parohul Damitra Vidrighin.

7. Observări critice asupra temei: „Despre concubinate și mijloacele prin cari s'ar putea delătura”, de par. A. Oțear.

8. Comunicarea rezoluției Nr. 14,163 Bis. referitoare la conclusele conferinței anterioare, și a altor ordine consistoriale.

9. Rapoartele preoților despre activitatea lor.

10. Rapoartele conducătorilor celor 5 grupuri religioase, conform p. 17 din „Instrucțiunea despre conferințele preoțesti, Nr. 6656 B. 1911.

11. Presentarea documentelor din partea preoților despre mărturisirea fiecăruia.

12. Vizitarea arhivei parohiale.

Murăș-Oșorhei, la 11/24 Septemvrie 1912.

Stefan Russu
protopresbiter.

NOUTĂȚI.

Regele Carol mareșal rusesc. Provoacă mare senzație faptul, că pe când statele mici balcanice, puse mai mult ori mai puțin sub protectoratul Rusiei, mobilizează și să pregătesc de războiu în contra Turciei, Țarul Rusiei a numit pe Maiestatea Sa, Regele Carol al României, mareșal campestu al armatei rusești.

*

Moștenitorul nostru de tron în Germania. Împăratul Wilhelm a invitat pe arhiducele moștenitor de tron Francisc Ferdinand la vânătorile curții și la alte festivități, ce se vor ține la începutul lui Noemvrie. Arhiducele a primit invitarea.

*

Ex-regele Manuel. Fostul rege al Portugaliei, Manuel, petrece în timpul de față la Viena. Se zice, oă ex-regele are de scop să intre în serviciul armatei austro-ungare.

*

Dela Academia Română. Vineri după amiază s'a ținut la Academia Română prima ședință în toamna aceasta. A prezidat dl Stefan Hepiteș. O comunicare importantă a făcut dl N. Iorga vorbind despre boerii români în Bucovina și Basarabia. Vorbitorul arată, oă mult timp după anexarea Bucovinei boerii bucovineni au păstrat în raporturile oficiale folosirea limbii românești, cu care se serveau și în scris și în grai. Privitor la boerii din Basarabia, spune oă și aceștia au puțin excepții au imitat pe frații lor bucovineni.

*

Medic seminarial. Notița de sub acest titlu din numărul trecut o întregim cu următoarele informații: Domnul Dr. Ilie Ben a fost angajat încă în August a. c. de medic șef al băncii generale de asigurare. Pentru a se putea dedica acestui serviciu important, a renunțat la postul de medic seminarial. Consistorul arhidiecezan i-a primit renunțarea cu data de 30 Septemvrie a. c. esprimându-i recunoștință pentru bunele servicii făcute seminarului timp de 18 ani.

*

Concert. Domnișoara Leontina Gartner, artistă cu bun renume în cello, va da un concert Vineri, în 4 Octomvrie n. orele 8 sara, în sala dela Gesellschaftshaus, cu cooperarea doamnei Lulla Döschlag Gartner. Programul e bogat și ales. Bilete se capătă în librăria Meyer.

*

Palatul direcțiunii financiare. În bugetul pentru anul viitor 1913 se preliminează suma de 250 de mii coroane pentru zidirea din nou a aripei vechi dela palatul direcțiunii financiare din Sibiu. Se crede, oă lucrările de clădire se vor începe în primăvara anului viitor.

*

Incoronare. Se știe din Londra, oă încoronarea împăratului Iosihito al Japoniei, și festivitățile împreunate cu actual aceste, s'au amânat pe toamna anului 1914.

*

Preot care-și cunoaște misiunea. Informațiile pe baza cărora s'a compus și publicat notița cu titlul acesta din numărul trecut, nu au fost tocmai esacte și trebuie să facem o mică îndreptare. Anume, părintele Platoș nu cu brâu roșu, ci cu o scrisoare de laudă și recunoștință a fost distins din partea Excelenței Sale Arhiepiscopului și Metropolitului nostru Ioan pentru strădania pusă întru ridicarea bisericilor din Rușciori și Bretelin.

*

Patruzeci de minute. La cercuri pedagogice se accentuează tot mai mult trebuința de a se introduce în școlile primare și secundare timpul de 40 de minute în locul unei ore întregi de instrucțiune. Reducerea se motivează atât din punct de vedere igienic, cât și pedagogic. Șederea prea lungă în același loc împiedică creșterea copililor, înăruind în mod păgubitor circulațiunea sângelui, devalorizarea coloanei vertebrale și alte procese fiziologice.

*

Martiri negri. Deasupra porților dela bazilicele Romei este așezat un decret papal, care pune între sfinți douăzeci și doi de negri. Toți aceștia au murit moarte de martiri pentru credința creștină. Aparțineau semințiilor aflate pe un teritoriu african cucerit de misionari, cari i-au botezat; mai târziu însă ceilalți membri ai seminției i-au ucis pe toți 22 în chinuri cumplite. La stăruințele unui cardinal, negrii au fost canonizați.

*

Societatea de lectură „Andreiu Șaguna”, a elevilor din sec. pedagogică din Sibiu s'a constituit pe anul școlar 1912/13 în ședința ținută la 9/22 Septemvrie 1912 sub prezidiul Prea Cuvioșiei Sale D-lui director seminarial Dr. Eusebiu R. Roșca în modul următor: 1. Președinte: Dr. V. Stan, prof. seminarial. 2. Vicepreședinte: Gavril Bogdan ped. c. IV. Notar I: Dionisie Calefariu ped. c. IV. Ilarion Nistor ped. c. II. Cassar: Pavel Savu ped. c. III. Controlor: George Truța ped. c. II. Bibliotecar: Nicolae Nistor ped. c. III. Vicebibliotecar: Vicentiu Dan ped. c. I. Redactor: Romulus Balașcu ped. c. IV. Econom: Ilie P. so ped. c. III. Membri în comisiunea literară: Dionisie Albu ped. c. IV. Grigoriu Ursu ped. c. IV. Ilie Brad ped. c. III. Ioanichie Zăhil ped. c. III. Petru Izrailă ped. c. II. Stefan Șlar ped. c. II. Stefan Meșian ped. c. I. Ioan Patiu ped. c. I.

*

Temniță plăcută. Intr'un oraș din statul Oregon al Americii de nord se află o temniță, al cărei director se înorede atât de mult în sentimentul de onoare al întemnițaților, încât le permite să lucreze afară de institut, fără nici un supraveghetor. Directorul se mulțumește cu cuvântul de onoare al celui închis, oă n're să fagă. Astfel 144 de robi lucrează acum la o depărtare de opt kilometri de zidurile temniței, iar sara se întorc cu toții la institutul de unde au plecat. Până astăzi un singur osândit a făcut abuz de încrederea directorului; a fost însă de nou întemnițat. Pe acest osândit colegii săi au hotărât să-l boicoteze cu desăvârșire.

*

Aviz. Se aduce la cunoștința celor ce vor participa la adunarea generală a Asociațiunii, că la fiecare tren ce sosește în Sibiu în 12 și 13 Octomvrie vor fi în gară 2 membri ai Comitetului de primire, cari vor purta cocardă albă și vor îndruma oaspeții la cvartire, arătându-le totodată și prețurile.

*

Viața lui Isus. Din Petersburg se anunță, oă cenzura rusească a oprit cartea vestitului scriitor și orientalist francez Renan, apărută sub titlul *Viața lui Isus*. Editorul cărții rusești va fi dat în judecată, cu toate oă traducerea rusească s'a tipărit cu vre-o șapte ani înainte de aceasta.

*

Teatru în Sibiu. Joi în 3 Octomvrie, se reprezintă din nou piesa *Cavalerul bandit* în 3 acte; Vineri și Sâmbătă se va juca o farsă cu cântecese *Colonelul Limonadă*, care a obținut mare succes pe scenele din capitală și provincie.

Aviz.

Luni în 7 Octomvrie a. c. la orele 9 dimineața se va ține adunarea generală ordinară de toamnă a comitatului Sibiu.

Conferința obicinuită a membrilor români ai adunării municipale se va ține în aceeași zi dimineața la orele 8, în casina română din Sibiu. Biroul.

Cărți și reviste.

Epigrame de Dimitrie Simionescu-Simicel, editura librăriei și tipografiei Ier. Frede, Făgăraș, 1912. — Un volum de 124 pagini. Prețul 1.20 cor. sau 1.50 lei.

*

Munții noștri. Țara Topilor. Despre trecutul munților apuseni ai Transilvaniei. Date interesante, adunate la un loc și date publicității după autori vechi, manuscrise și tradiții, de domnul Ruben Patifia senior, avocat în Alba-Iulia. Partea primă, cuprinzând datele din cele mai vechi vremuri, până la anul 1785, a apărut în tipografia română din Orăștie și se vinde cu prețul de cor. 1.60 exemplarul. Pentru România 2 lei.

*

Popasuri. Dl Alexandrescu-Dorna și-a adunat într'un număr din „Biblioteca pentru toți” (Nr. 774), apărut acum, un șir de povești, amintiri și articole de ziar, din cele mai de seamă, a căror citire are tot interesul actualității. Poveștile și amintirile d-nului Alexandrescu-Dorna, apărute sub titlul „Popasuri, lucruri de demult”, sunt de cea mai plăcută citire prin frumoasa limbă românească ce autorul întruiește. „Biblioteca pentru toți” se vinde, după cum se știe, cu 30 bani exemplarul.

Nr. pp. 1033/1912.

(343) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională din comuna **Rogojel**, prin aceasta se descrie concurs cu termen de **20 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

- 1) 600 cor. din repartitie dela popor, naturalii și din venitul cantoral.
- 2) Cvarțir liber în edificiul școalei și grădina de legumi.
- 3) 200 cor. ajutor permanent din fondul școlar, și 200 cor. întregire dela stat, ce se va exopera pe baza documentelor celui ales.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta suplicile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu, în termenul susindicat și a se prezenta în vre o Duminecă ori sărbătoare la biserică ca să-și arete destoinicia în cântarea bisericească.

Cluj, 13 Septemvrie 1912.

Oficiul protopresbiterial rom. gr. or. al Clujului în conțelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Nr. 831/1912 prot.

(339) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățăto-rești din comunele bis. mai jos însemnate din protopresbiteratul tractului Sighișoara se publică concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Ferihaz** cu salariu anual de 1000 cor., și anume: 600 cor. prin repartitie dela popor, iar restul de 400 cor. ajutor permanent anual din centru, relut de grădina cor. 20 și cvarțir în natură. Salariul se solvește dela intrarea în serviciu.

Cvintenalul numai după un serviciu de cinci ani neinterupt la această școală.

2. **Zoltan** cu salariu anual de 1000 cor. și anume: prin repartitie dela popor 600 cor. și 400 cor. întregire dela stat, cvarțir și grădina.

Aleșii vor fi datori a instrua tinerimea școlară și adulții în cântările liturgice și a le conduce în biserică în Dumineci și sărbători fără altă remunerație.

Concurenții sunt datori a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul, iar pețițiile concursuale instruite conform normelor în vigoare să le trimită subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis. Teologii absolvenți cu diplomele de învățători și cântăreți buni vor fi preferați.

Sighișoara, 11/24 Septemvrie 1912.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Sighișoara în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 515/1912.

(342) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. III-a **Brâncic** din tractul Dobrei, devenit vacant în urma pensionării parohului Avram Barbu se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele arătate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Petițiile de concurs instruite conform legilor în vigoare se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul fixat, iar concurenții ținând cont de dispozițiile regulamentare să vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta, predica, eventual celebra.

Dobra, la 13 Septemvrie 1912.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român aletr. Dobra în conțelegere cu comitetul parohial.

Iosif Morariu
protopop.

Vice-notar!

Se caută un **vice-notar diplomat** pe termen de un an, eventual cu șansă de viitor. Postul, care este sistematizat, este a se ocupa imediat.

Notarul cercual: **Săcel**

(344) 1—3

comitatul Sibiu.

Redactor responsabil Teodor V. Păcițian.

Nr. 429/1912 of. prot.

(337) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în comuna bisericească de clasa a II-a **Slimnic**, în protopresbiteratul Sibiiului, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima apariție în ziarul „Telegraful Român”.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții își vor înainta cererile instruite conform legilor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis și se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare cu prealabila încunoștințare a protopopului la biserică spre a cânta, cuvânta, eventual celebra.

Slimnic, în 6 Septemvrie 1912.

Comitetul parohial gr.-or.

Ioan Popa
paroh preș. com.

Simion Borțian
inv. și not. comit.

Văzut:

Dr. I. Stroia
protopop.

Nr. 415/1912.

(336) 3—3

Concurs repetit.

Pentru întregirea postului de învățător la școala gr.-or. română din **Iclandul-mare**, tractul Murăș Oșorheiu, devenind vacant se descrie concurs repetit cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: 400 cor. repartitie dela popor, 400 cor. dela biserică și 200 cor. din fondul arhidiecezan. Cvarțir și grădina.

Alesul se îndatorează fără remunerație specială a conduce elevii la biserică în Dumineci și sărbători, a cânta cu ei la sf. liturghie, formând cor bisericesc și a i instrui în grădinarit.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis și să se prezinte la biserică în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a face cunoștință cu poporul.

Murăș-Oșorheiu, 4/17 Sept. 1912.

Oficiul protopresbiterial gr.-or.

Stefan Russu
protopresbiter.

Nr. 542/1912.

(335) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc din **Berghin**, se publică concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: 1. Salariu 400 cor. dela comuna bisericească și 600 cor. se va cere întregire dela stat. 2. Cvarțir și grădina.

Concurenții să-și aștearnă cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterial și înainte de alegere să se prezenteze în vre o Duminecă sau sărbătoare poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Sebeș, 9 Septemvrie 1912.

Oficiul protopresbiterial:

Sergiu Medean
protopop.

Nr. 1024/1912.

(334) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc la școala confesională greco-română din **Părău**, protopresbiteratul Făgărașului, se publică concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: 600 cor. din cele 5% după dare și repartitie, iar 400 cor. dela stat se va cere pe baza documentelor alesiului, — cvarțir 100 cor. și grădina 20 cor.

Învățătorul are să înființeze cor bisericesc și să cânte Dumineca și sărbătoarea la sf. liturghie și să conducă școlarii la biserică la vecernie.

Reflecții își vor da rugărilor la oficiul protopresbiterial al Făgărașului în termenul deschis și vor face cunoștință cu poporul în vre-o Duminecă, cântând în biserică.

Făgăraș, la 5 Sept. 1912.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

Un tinăr român,

absolvent de șase clase gimnaziale, cunosător al limbii maghiare, caută loc de **scriitor**, în vre o cancelarie din Sibiu.

Dentist**Virgil Muntean**

Sibiu, Strada Măcelarilor,

în fața cu Tipografia și Librăria arhidiecezană, intrarea prin strada **Quer Nr. 22.**

(126) 25—

Monografia

institului seminarial teologic-pedagogic „Andreian”

al

arhidiecezei gr.-or. rom. din Transilvania

de

Dr. Eusebiu R. Roșca,

director.

Se poate procura dela Librăria arhidiecezană din Sibiu sau dela autor cu prețul: Broșată 3 cor. 50 fil. Legată 4 cor. Porto poștal 30 fil.

VECHIA MEA

experiență este și rămâne, că pentru a alunga lănturile, precum a ajunge și a susține fraged o piele moale și un ten alb, nu există un săpun mai bun ca săpunul renumit în lume, **Steckenperfer** din Lapte de Crin, marca cal pe băț de Bergmann și Co., Tetschen a/Elbe. Bucată cu 80 fil. se află în farmacii, drogerii, parfumerii și în alte prăvălii aparținătoare branșei. Asemenea e minunată aprobată și Crema de Crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame; în tuburi a 70 fil. pretutindeni se află. (60) 26—40

Pictorul D. N. Cabadaieff

cu studii academice și în deosebi specializat în pictura bisericească după ce a pictat aici în Ardeal câteva biserici în mod artistic, s'a așezat în comuna Selște, comitatul Sibiiului, unde primește comenzi, relativ la pictura bisericească, adică: **Iconostase, steaguri, epistafii, icoane singuratiche**, și întreaga biserică.

Doritorii au a se adresa la:

D. N. Cabadaieff

strada Valea

Szelistye—Szebenmegye.

(383) 37—

Mare depozit pentru sezonul de noutăți!

Costume admirabile, stoffe de bluze și haine, mă-tăsuri și decoruri de catifea, articli de modă de toate prețurile. Depozit special pentru toți articli de modă.

Trusouri complete de mirese. Articli de modă pentru domni. Blănării pompoase.

Rud. Trentina,

Sibiu, Strada Cisnădiei 25.

(338) 2—6

Subsemnatul am onoare a atrage binevoitoarea atențiune publicului românesc asupra depositului meu de

piane și pianine

asortat cu instrumente din cele mai bune fabrici (**Bösendorfer, Ehrbar, Petrof, Stingl** etc.) cu prețuri de 600 — 2000 cor. **Armonii de școală** dela 200 cor. în sus.

Cu distinsă stimă: **T. Popovici,**

profesor de muzică.

Sibiu, strada Cisnădiei Nrul 7.

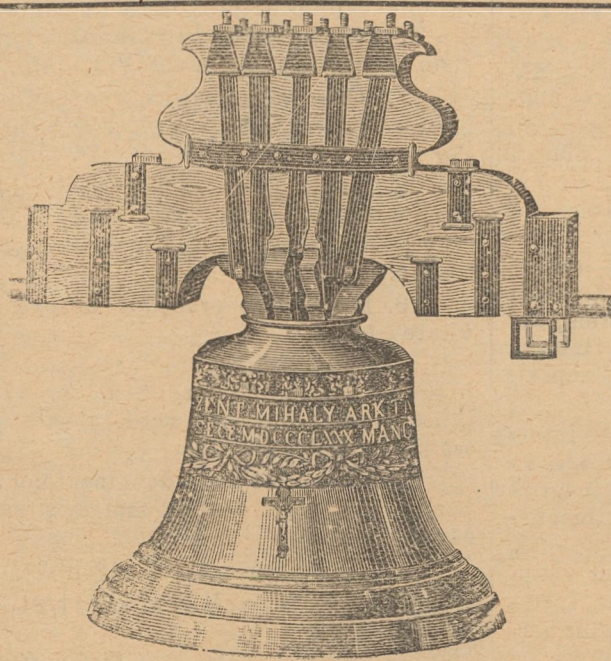
(Vis-à-vis de hotelul Împăratul roman.)

(411) 22—

Prima și cea mai veche întreprindere pentru vărsare de campane (clopote) din Ardeal

Mihail Manchen

fabrică pentru vărsat clopote și scaune de clopote din fier bătut. Înființată la anul 1822. Sighișoara, piața de sus Nr. 47.

O firmă ce există dela anul 1822 și se bucură de bun renume, se recomandă tuturor comunelor bisericești a lifesta și repara clopote de toată mărimea cu coronă de stejar, ori de fier legat, cum și clopote cu sunet armonice. Face și scaune de clopote din fier bătut pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efectuează și în depărtare. Clopote mai mici se află gata în tot timpul. Solvirea se va primi și în rate.

(104) 15—24

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.